

การปรับตัวทางวัฒนธรรมในโลกสมัยใหม่ของชาวกะเหรี่ยง
หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
Cultural adaptation in the modern world of Karen Karen Waterfall Village,
Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province

เกศศิริ วงศ์สองชั้น¹ เกศศิณี เพ็งอำไพ¹ พนิดา สอนสุภาพ¹ ลลิตา ทองทับ¹ สุมาลี เอ็มแถม¹
เสาวลักษณ์ บรรณสาร¹ และ ภูรินัทธร์ โชติวรรณ²

Katsinee Pangampai¹ Ketsiri Wongsongchan¹ Panida Sonsupap¹ Lalida Thongthab¹
Sumaree Aemyaem¹ Saowalak Bannasan¹ and Phurinat Chotiwan²

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการพัฒนาลังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาลังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการปรับตัวทางวัฒนธรรมในโลกสมัยใหม่ของชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการสร้างที่อยู่อาศัย การแต่งกาย ภาษาและพิธีกรรมของชาวกะเหรี่ยง (2) เพื่อศึกษาการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ที่เกิดจากการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยของพื้นที่หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกโดยมองผ่านเรื่องการสร้างที่อยู่อาศัย การแต่งกาย ภาษาและพิธีกรรม (3) เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงและแนวทางการสืบทอดและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงให้ยั่งยืน พื้นที่ในวิจัยในครั้งนี้คือหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร วิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพโดยการใช้วิธี การ ศึกษาจากเอกสาร สัมภาษณ์เชิงประวัติศาสตร์ สัมภาษณ์แบบกลุ่ม สัมภาษณ์แบบเดี่ยว สัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม เสนวนากลุ่ม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆที่เกิดขึ้น ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัย ที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างที่อยู่อาศัย คือ นิยมความสมัยใหม่และความคงทนของวัสดุในการก่อสร้าง การที่รัฐเข้มงวดเรื่องกฎหมายป่าไม้มากกว่าอดีต ด้านการแต่งกายคือ ความคิดที่มองว่าการแต่งกายดังกล่าวไม่ทันสมัย ไม่สวยงามและไม่เหมาะที่จะใส่ไปข้างนอก มีการทอผ้าใส่เองน้อยลงและไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่ตนใช้ชีวิต ด้านภาษา ความจำเป็นในชีวิตที่ต้องไปทำมาหากินอยู่ที่อื่นและเนื่องจาก การแพร่กระจายของวัฒนธรรมสมัยใหม่และการเคลื่อนย้ายทางวัฒนธรรมและด้านประเพณีพิธีกรรม คือการรับเอาวัฒนธรรมจากภายนอก (2) การดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ ด้านการสร้างที่อยู่อาศัย ชาวบ้านส่วนใหญ่เริ่มหันมาสร้างบ้านแบบบ้านปูนหรือบ้านไม้ที่ทำจากไม้ฝาเฌอร่าแทน ด้านการแต่งกาย ปัจจุบันการแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงตั้งแต่วัยทำงานขึ้นไปส่วนใหญ่จะแต่งกายด้วยชุดกะเหรี่ยงครึ่งท่อนคือ ใส่เสื้อผ้าถุงแต่จะใส่เสื้อแบบอื่นแทน เช่น เสื้อยืด หรือ เสื้อโปง ในคนชรา ส่วนวัยรุ่นนั้นจะแต่ตัวแบบวัยรุ่นปกติทั่วไปตามแฟชั่น ด้านภาษา คือ ส่วนใหญ่ใช้ภาษากะเหรี่ยงติดต่อสื่อสารกันภายในครัวเรือน แต่หากออกไปนอกหมู่บ้านก็จะสื่อสารกับคนนอกหมู่บ้านด้วยภาษาไทย แต่หากพูดกับลูกหลานที่เป็นเด็กๆ จะพูดกะเหรี่ยงปนกับไทย และด้านประเพณีพิธีกรรม วัฒนธรรมกะเหรี่ยงนั้นไม่ค่อย มีการสืบทอดเริ่มเลือนหายไป (3) ด้านการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยคือ ในแง่บวก การเปลี่ยนวิถีการสร้างบ้านก็ ทำให้บ้านมีความคงทน ในแง่ลบ ก็คือ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยงในอดีตนั้นจะเลือนหายไปลูกหลานชาวกะเหรี่ยงในอนาคตจะไม่สามารถเห็นสภาพบ้านเรือนแบบเดิม ด้านการแต่งกาย ผลในแง่บวก ทำให้ชาวบ้านกลมกลืนกับคนไทยเวลาออกไปนอกหมู่บ้านก็ รู้สึกเงินอาย ส่วนในแง่ลบ คือ ทำให้วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงเริ่มเลือนหายไป ด้านภาษา ในแง่บวก การหันมาใช้ภาษาไทยกลางทำให้ต่อสื่อสารและใช้ชีวิตภายนอกหมู่บ้านสะดวก ส่วนในแง่ลบ คืออัตลักษณ์ในด้านภาษาที่บรรพบุรุษสร้างไว้จะสูญสิ้นและลูกหลานชนเผ่ากะเหรี่ยงจะไม่รู้ภาษากะเหรี่ยงและจะค่อยๆเลือนหายไป และ ด้านประเพณีพิธีกรรม ในแง่บวก เกิดเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชาวบ้านมีรายได้ ส่วนในแง่ลบคือ ทำให้เกิดผลกบวิถีชีวิตทางด้านกายภาพและด้านจิตสำนึก

คำสำคัญ : กะเหรี่ยงน้ำตก / การเปลี่ยนแปลง / การปรับตัว / วัฒนธรรม

Abstract

Research on Cultural Adaptation in the Modern World of Karen Karen Waterfall Village The purpose is to (1) study the factors affecting Changes in the habitat, dress, language and rituals of Karen people (2). (3) to study the impact of change and the changes in the identity of the Karen people in the Karen waterfalls, through the creation of housing, dress, language and ritual; Karen cultural heritage inheritance and conservation The area in this research is Karen Waterfall. Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province This research is a qualitative research based on the study of documents. Historical interview Group interview Single interview Participatory interviews, group discussions, and participatory observation. To analyze the information that occurs. The results of this research are as follows: (1) Factors influencing housing dynamics are modernism and material durability in construction. The dress is. The idea that such dress is not modern. Not beautiful and not suitable to put outside. Weaving less. It is not appropriate to live in the language of life, the necessity of life to go to work elsewhere, and because The spread of modern culture and cultural movement. And the ritual tradition. (2) the existence and change of identities Housing Most of the villagers started to build a house called a mortar house or wooden house made of shera wood. Dress At present, most Karen dresses have been dressed in half-Karen costumes. In addition to wearing a shirt, but instead of a shirt or a shirt in the old man, but the teenager is a normal teenager in the language of fashion is the majority of Karen communication in the household. If you go outside the village, it will communicate with the outsiders of the village in Thai. If you talk to children who are children. Will speak with Karen Thailand. And the ritual tradition. Karen culture is rarely (3) Housing construction is positive, changing the way home is built. Karen's future life will not be able to see the traditional houses. Positive dress made the villagers in harmony with the Thais outside the village, they did not feel embarrassed in the negative is to make the costume culture. Karen began to shift to positive language, turning to Thai language to communicate and live outside of the village, in the negative sense is the identity of the language that the ancestors created will be lost and the Karen people. I do not know Karen and will gradually disappear, and the traditional ritual in a positive way is a cultural tourism village. The villagers have earned. The negative is. It results in a physical and conscious way of life.

Keywords: Karen waterfall / change / adaptation/ culture

ที่มาและความสำคัญ

โดยธรรมชาติของมนุษย์และมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงจำเป็นที่จะต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นกลุ่ม เป็นชุมชน เมื่อทุกคนอยู่ร่วมกันจึงต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันมีแนวทางในการดำเนินชีวิตร่วมกัน ซึ่งมีการจัดระบบและมีกติกาของสังคมที่ต้องปฏิบัติตามเพื่อให้สมาชิกของสังคมนั้นๆ ดำรงอยู่อย่างสงบเรียบร้อยและมีการถือปฏิบัติสืบเนื่องต่อกันมาในสังคมนั้น ๆ (วิทยา บุชงศ์, 2547, หน้า 45)

คนในสังคมนั้นเมื่อมีการอยู่ร่วมกัน จำเป็นต้องมีระเบียบแบบแผน หรือแนวทางที่คนในสังคมยึดเป็นหลักปฏิบัติ ซึ่งเรียกว่า “วัฒนธรรม” วัฒนธรรม คือ การศึกษาทำความเข้าใจปรากฏการณ์ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกันและดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมวัฒนธรรมเป็นการพยายามทำความเข้าใจความหลากหลายของวัฒนธรรมผ่านการศึกษาความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่มีความสลับซับซ้อนและสนใจกระบวนการสร้างความหมายทางวัฒนธรรมที่ผูกติดอยู่กับบริบทเฉพาะพื้นที่และมีการคลี่คลายเปลี่ยนแปลงในมิติทางประวัติศาสตร์ตามช่วงเวลาต่างๆ การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะเป็นสังคมมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ก่อให้เกิด “วัฒนธรรม” ที่เป็นวิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจซาบซึ้งยอมรับ

และใช้ปฏิบัติร่วมกันจะนำไปสู่การพัฒนาระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มนุษย์กับสังคมและมนุษย์กับธรรมชาติมีทั้งสาระและรูปแบบที่เป็นระบบความคิดวิธีการโครงสร้างทางสังคมสถาบันตลอดจนแบบแผนและทุกสิ่งทุกอย่างมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น กล่าวได้ว่าวัฒนธรรมจะทำให้เกิดการเรียนรู้เข้าใจถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นการรู้คุณค่าของวัฒนธรรมและนำไปปรับใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (สรรเกียรติ กุลเจริญ, 2558, หน้า 1-5)

เปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ ที่มนุษย์ประดิษฐ์และ สร้างขึ้นและที่สำคัญที่สุดก็คือทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้าน บันบรทัดฐานและระบบสัญลักษณ์ต่างๆ ในสังคมนั้นๆ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ณ ที่ใดก็มีผลกระทบด้านต่างๆ เกิดขึ้นตามมาด้วย ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมก่อให้เกิดผลกระทบหลายด้านในส่วนผลกระทบด้านวัฒนธรรม เช่น ความเชื่อ จารีตประเพณี ลดความ เข้มข้นลงจริยธรรมและคุณธรรมของชาวบ้านลดต่ำลง เป็นต้น (สรรเกียรติ กุลเจริญ, 2558, หน้า 1-5) วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด เนื่องจากปัญหาที่มนุษย์ประสบอยู่ในสังคมเป็นประจำ ประกอบกับมีความต้องการจะปรับปรุงวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัวให้มีสภาพดีขึ้นกว่าเดิม จะเห็นว่าวัฒนธรรมกับสังคมต้องไปด้วยกันเสมอ มีผลเกี่ยวเนื่องกัน โดยเฉพาะในระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของสังคมด้วย เช่นการรับเอาแบบอย่างความเป็นอยู่ในเรื่องอาหารการกิน การแต่งกาย การพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ โดยสิ่งเหล่านี้ไม่ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเว้นเสียแต่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม มีผลสะท้อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบความสัมพันธ์ของบุคคลแตกต่างไปจากที่เคยเป็นอยู่มาแต่เดิม (สรรเกียรติ กุลเจริญ, 2558, หน้า 1-5)

ในประเทศไทย ภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมในสังคมไทยโดยทั่วไปในขณะนี้ ก็อาจกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรม มาเป็นสังคมอุตสาหกรรมก็ดี หรือการเปลี่ยนแปลงจากสังคม ชาวนา มาเป็นสังคมกรรมกรก็ดี เป็นไปในลักษณะ ที่ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมปรับตัวไม่ทัน เพราะ เป็นการเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่มีค่านิยมทาง วัฒนธรรมที่เน้นการทำตัวเองให้กลมกลืนกับ จักรวาล และการสร้างดุลยภาพระหว่างความ ต้องการทางวัตถุ กับทางจิตใจ ที่มีผลทำให้ผู้คน ต้องพึ่งพากันเอง และร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากร และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ มาเป็นสังคมสมัยใหม่ ที่มีแต่ความต้องการทางวัตถุและ การเป็นปัจเจกบุคคล แล้วสร้างค่านิยมทาง วัฒนธรรมที่เน้นการควบคุม จักรวาลแทน ผล ที่เห็นในปัจจุบันก็คือ การใช้เทคโนโลยีทาง วิทยาศาสตร์เพื่อการผลิตผลผลิตทางเศรษฐกิจ จนเกินความจำเป็น ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่พอจะเหลือไว้ ให้คนในรุ่นหลังๆ ได้ดำรงอยู่อย่างราบรื่น นั้น หมดสิ้นไปโดยไม่จำเป็นวิวัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองของสังคมโลก จะต้องเริ่มศึกษาตั้งแต่มีมนุษย์เกิดขึ้นในโลก โดยอาศัยจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ อาทิ เครื่องมือ เครื่องใช้โบราณสถานโบราณวัตถุและหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ถูกค้นพบ ทำให้เราสามารถทำความเข้าใจถึงรูปแบบการดำเนินชีวิต กฎระเบียบ ความเชื่อ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวทำให้นักประวัติศาสตร์แบ่งยุคสมัยเหตุการณ์ในอดีตออกเป็นสมัยตามเครื่องมือ เครื่องใช้ คือ ยุคหินและยุคโลหะ ต่อมาเมื่อมนุษย์รู้จักการใช้ตัวอักษร ถูกกำหนดให้เป็นสมัยประวัติศาสตร์ซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อประมาณ 5,000 ปี ล่วงมาแล้ว จากหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรทำให้เราได้ทฤษฎีวิวัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองของสังคมโลกได้ชัดเจนมากขึ้น

วิวัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองของสังคมโลก จะต้องเริ่มศึกษาตั้งแต่มีมนุษย์เกิดขึ้นในโลก โดยอาศัยจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ อาทิ เครื่องมือ เครื่องใช้โบราณสถานโบราณวัตถุและหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ถูกค้นพบ ทำให้เราสามารถทำความเข้าใจถึงรูปแบบการดำเนินชีวิต กฎระเบียบ ความเชื่อ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวทำให้นักประวัติศาสตร์แบ่งยุคสมัยเหตุการณ์ในอดีตออกเป็นสมัยตามเครื่องมือ เครื่องใช้ คือ ยุคหินและยุคโลหะ ต่อมาเมื่อมนุษย์รู้จักการใช้ตัวอักษร ถูกกำหนดให้เป็นสมัยประวัติศาสตร์ซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อประมาณ 5,000 ปี ล่วงมาแล้ว จากหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้เราได้ทฤษฎีวิวัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองของสังคมโลกได้ชัดเจนมากขึ้น

สังคมมนุษย์ในยุคแรก ๆ ต้องพึ่งพิงธรรมชาติ และดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด ใช้ชีวิตเร่ร่อนหาอาหารไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งต่อมาผู้รู้จักการผลิตอาหารและตั้งหลักแหล่งอยู่ประจำที่วิถีชีวิตความเป็นอยู่และกิจกรรมของมนุษย์ก็มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในทุก ๆ ด้าน เมื่อมนุษย์ตั้งหลักแหล่งอยู่ประจำที่มนุษย์ก็พยายามคิดหาวิธีที่จะทำให้อาหารอยู่ติดกินดี มีความปลอดภัย ชุมชนมีขนาดใหญ่ขึ้น กลายเป็นหมู่บ้าน เมือง รัฐ ตามที่ราบลุ่มที่อุดมสมบูรณ์ ความพยายามของมนุษย์ในการที่จะเอาชนะธรรมชาติทำให้มนุษย์สร้างสรรค์ความเจริญด้านต่าง ๆ ก้าวหน้ามาเรื่อยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (<https://th.wikipedia.org,2560>)

บริบทที่สำคัญของการปรับตัวของชาวเขาหรือชาวกระเหรี่ยง ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยมีภูมิประเทศประกอบไปด้วยหุบเขาสลับซับซ้อนอุดมไปด้วยความหลากหลายของระบบนิเวศความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคนกลุ่มต่างๆทางที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ราบและบนที่สูงตลอดระยะเวลาครั้งศตวรรษที่ผ่านมาการศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยทางด้านสังคมวิทยามนุษย์วิทยาหรือการศึกษาชนกลุ่มน้อยบนที่สูงซึ่งได้รับการขนานนามว่าชาวเขามักเป็นการศึกษาวิจัยที่ได้รับการชี้แนะ ด้วยมโนทัศน์ของเรื่องวัฒนธรรมกล่าวคือการมอง “วัฒนธรรม” การมองในแง่ของวิถีชีวิตความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มหนึ่งในลักษณะที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและแตกต่างจากคนกลุ่มอื่นๆวัฒนธรรมของกลุ่มชนหนึ่ง จึงถูกมองในลักษณะที่ถูกกำหนดให้ตายตัวเช่น หมู่บ้าน ชนเผ่าชนชาติ (ยศ สันสมบัติ, 2551, หน้า 8-9)

กะเหรี่ยงเป็นชาวเขากลุ่มใหญ่ที่สุดที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยกระจายกันอยู่ในภาคเหนือตั้งแต่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และเรื่อยลงมาตามชายแดนภาคตะวันตกไปทางจังหวัดตาก และกาญจนบุรี ชาวกะเหรี่ยงได้ตั้งรกรากเป็นชุมชน สร้างครอบครัวตั้งถิ่นฐาน ทำมาหากินและมีการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับคนไทยมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน และเมื่อความเจริญและเทคโนโลยีได้กระจายเข้าสู่หมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงในชุมชนต่างๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ แต่สถาบันครอบครัวของชาวกะเหรี่ยงในแต่ละชุมชนก็ยังคงประเพณีวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของตนเอาไว้ในชุมชนในหมู่บ้านที่ตนเองอาศัยอยู่ได้ เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น ทั้งๆที่สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและเทคโนโลยีที่เข้ามาสู่ชุมชนเป็นอย่างมากแต่ชุมชนและครอบครัวชาวกะเหรี่ยงก็ยังคงอัตลักษณ์ของตนเองไว้ได้ (ชุดประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2552) (ดริณ ยุทธวงษ์สุข, 2557, หน้า 1-3)

ดังนั้นในการ “ศึกษาการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวทางวัฒนธรรมในโลกรสมัยใหม่ของชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร” การที่เราเลือกทำเรื่องนี้เนื่องจาก ไทยเป็นประเทศที่ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม การแต่งกาย และด้านภาษา กลุ่มชาติพันธุ์ในกลุ่มต่างๆก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข โดยมีสภาพแวดล้อมที่อยู่ติดกับภูเขาไม้ลำธารไหลผ่านระหว่างหมู่บ้าน กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีลักษณะเด่นอันแสดงถึงเอกลักษณ์ของตนเองคือกลุ่มคนที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษทางสายเลือด และบรรพบุรุษทางวัฒนธรรมเดียวกัน กลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันมีความรู้สึกผูกพันทางสายเลือด และทางวัฒนธรรมอยู่ด้วยพร้อม ๆ กันไป เป็นความผูกพันที่ช่วยเสริมเอกลักษณ์ของบุคคล และชนชาติพันธุ์ และขณะเดียวกันก็สามารถก่อให้เกิดความรู้สึกที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไว้และมีวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติอย่างลงตัว โดยมีเงื่อนไขต่างๆที่ทำให้ชาวกระเหรี่ยงดำรงชีพอยู่ได้ (อมรา พงศาพิชญ์, 2537, หน้า 157) ท่ามกลางความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมวัฒนธรรมเกิดอย่างมากมายเช่นกัน แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์จึงมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ทั้งด้านภาษา การแต่งกาย และวัฒนธรรม (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2557, หน้า 1)

ในส่วนของปัญหาที่ค้นพบในงานวิจัยนี้คือ เนื่องจากปัจจุบันสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ทั้งในเรื่องของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ต้องมีการพัฒนาให้ทันยุคทันสมัย จากการศึกษาที่ได้ลงไปสำรวจพื้นที่ของชาวบ้านกะเหรี่ยงน้ำตกพบว่าการใช้ภาษา การแต่งกาย และวัฒนธรรม ที่เคยมีการสืบทอดกันมานั้นได้มีการสืบทอดที่ลดน้อยลง เนื่องจากเด็กในยุคใหม่มักจะสนใจในเรื่องของค่านิยมในปัจจุบันมากกว่าวัฒนธรรมเก่าๆจึงทำให้สังเกตเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนี้ ในเรื่องของภาษา ปัจจุบันภาษาที่ใช้ในท้องถิ่นจะพูดภาษากระเหรี่ยง แต่เด็กสมัยใหม่ไม่ค่อยจะใช้กัน เด็กสามารถฟังได้แต่ไม่สามารถโต้ตอบหรือเขียนได้ เรื่องของวัฒนธรรม ปัจจุบันวัฒนธรรมของชาวกระเหรี่ยงเริ่มลดน้อยลงไปที่เช่น การทำบุญปีใหม่ของชาวกระเหรี่ยง พิธีการเผาศพ(ที่เป็นพิธีของกระเหรี่ยง) และสุดท้ายในเรื่องของการแต่งกาย ปัจจุบันหาชมดูได้ยากแล้วเพราะชาวกระเหรี่ยงน้ำตกสมัยใหม่คิดว่าการแต่งกายในแบบของตนเองเป็นเรื่องที่ทันสมัย

การที่ผู้วิจัยเลือกพื้นที่หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เนื่องจาก ชาวกระเหรี่ยง หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกมีการพัฒนาในหลายด้าน ประชากรส่วนใหญ่ยังคงอาศัยและประกอบอาชีพอยู่ในหมู่บ้าน จึงทำให้สะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดจนการสังเกตเปรียบเทียบกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของแต่ละครัวเรือนเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการศึกษได้ง่าย อีกทั้งหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกเป็นหมู่บ้านที่ยังคงรักษาวัฒนธรรมของชนเผ่าไว้ได้มากที่สุดในกลุ่มชนเผ่าต่างๆของอำเภอคลองลาน ผู้จัดทำจึงเลือกหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกนี้เป็นหมู่บ้านในการศึกษาวิจัย

ดังนั้นที่กล่าวมาข้างต้นจะเล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นของชาวบ้านกะเหรี่ยงน้ำตก ในเรื่องของวัฒนธรรมที่เริ่มเลือนหายไป จึงต้องหาสาเหตุปัจจัยของการเลือนหายไปของวัฒนธรรมกะเหรี่ยง ในหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขเพื่อไม่ให้ความเป็นอยู่ การแต่งกาย ภาษาและวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกนั้นลดลงหรือเลือนหายไป และเพื่อเป็นการหาแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมให้ยังคงอยู่สืบไป หรือทำให้วัฒนธรรมกะเหรี่ยงและวัฒนธรรมอื่นสามารถผสมผสานกันได้อย่างลงตัวและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืนสืบต่อไป

บริบทของพื้นที่ศึกษา

การก่อตั้งหมู่บ้าน หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกเกิดขึ้นมากกว่า 50 ปีซึ่งก่อนหน้านั้นก็มีคนอยู่ที่บริเวณนี้อยู่แล้วแต่ยังไม่มีการตั้งเป็นหมู่บ้าน และมีการจัดตั้งหมู่บ้านโดยชาวกะเหรี่ยงกลุ่มแรกๆที่มาอาศัยอยู่แต่ใครเป็นผู้ก่อตั้งนั้นไม่ปรากฏชื่อแน่ชัดเพราะสมัยก่อนชาวกะเหรี่ยงจะมีเพียงชื่อไม่มีนามสกุลจึงไม่สามารถทราบได้ว่าใครเป็นผู้จัดตั้งหมู่บ้านกันแน่ ซึ่งคนแรกที่เป็นผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกนี้ชื่อนาย “เจ” ไม่มีนามสกุลเป็นชาวกะเหรี่ยง และเดิมทีหมู่บ้านกะเหรี่ยงนี้อยู่ในเขตของตำบลโป่งน้ำร้อนซึ่งต่อมาเมื่อ พ.ศ.2545 ได้แยกออกมาจากตำบลโป่งน้ำร้อนมาเป็นตำบลคลองลานพัฒนาในปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันก็คือ หมู่ 18 บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก ต.คลองลานพัฒนา อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร

เริ่มแรกมีชาวบ้านชาวกะเหรี่ยงเริ่มเข้ามาอยู่เพียง 2-3 หลังเท่านั้นและเมื่อประมาณ 40 ปีผ่านมาเมื่อประมาณ พ.ศ. 2510 เริ่มมีชาวกะเหรี่ยงเริ่มย้ายเข้ามาซึ่งย้ายมาจากบริเวณตลาดคลองลาน การที่ชาวกะเหรี่ยงย้ายขึ้นมาเนื่องจากมีชาวไทยขยายอาณาเขตการตั้งถิ่นฐานเข้ามาใกล้บริเวณที่ชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่และเนื่องจากชาวกะเหรี่ยงเป็นผู้รักความสงบไม่ชอบความวุ่นวายแบบชาวไทยจึงพากันอพยพกันขึ้นมาอยู่บริเวณหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก และการอพยพย้ายขึ้นนี้มีขึ้นโดยการเดินเท้าเพราะระยะทางไม่ไกลมากนัก และก่อนหน้านั้นชาวกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ที่เคยอาศัยอยู่ที่ตลาดคลองลานนั้นได้มีการอาศัยอยู่ที่นครชุมมาก่อนแต่เมื่อคนไทยขยายอาณาเขตมาก็ย้ายหนีความวุ่นวายมาอยู่ที่ตลาดคลองลาน และเมื่อมีชาวไทยขยายอาณาบริเวณมาที่ตลาดคลองลานก็ทำให้ชาวกะเหรี่ยงต้องอพยพย้ายมาอยู่ที่หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกอีกครั้งและก็ได้ตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนที่หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกมาจนถึงปัจจุบัน

ต่อมาเมื่อประมาณราว 31 ปีที่ผ่านมาหรือปี พ.ศ. 2529 โดยประมาณได้มีชาวกะเหรี่ยงจากบนภูเขาได้ย้ายลงมาอยู่ในหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกนี้อีกเนื่องจากทำเลที่ของทางภาครัฐจึงทำให้ชาวกะเหรี่ยงที่เดิมที่อาศัยอยู่บนภูเขาต้องย้ายลงมาอยู่ในหมู่บ้านกะเหรี่ยงนี้แทน จึงทำให้ในหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกนี้มีชาวกะเหรี่ยงมากยิ่งขึ้นและอยู่รวมกันมาจนถึงปัจจุบัน เดิมทีชาวกะเหรี่ยงที่อยู่บนภูเขานั้นอยู่อาศัยตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ปู่ตายาย อยู่มาตั้งแต่บรรพบุรุษเป็นร้อยๆปีจึงไม่สามารถสืบได้ว่าก่อนหน้ามาอยู่บนภูเขาชาวกะเหรี่ยงกลุ่มนี้อยู่ที่ใดมาก่อน และเมื่อ พ.ศ. 2529 ได้มีการไล่ที่ของชาวกะเหรี่ยงจากภาครัฐให้ลงมาจากภูเขาก็คือทำให้ชาวกะเหรี่ยงลงมาอยู่ที่หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกจนปัจจุบัน

อาชีพในอดีตของชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่บนภูเขาคือการหาของป่าล่าสัตว์และทำไร่เลื่อนลอย ปลูกข้าวไร่อยู่บนภูเขา แล้วนำมาขายบนพื้นราบ ส่วนอาชีพของชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในตลาดคลองลานนั้นส่วนใหญ่รับจ้างทั่วไปทำไร่หรือค้าขาย แต่ส่วนใหญ่จะรับจ้างทั่วไป และในปัจจุบันอาชีพของชาวบ้านหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกนั้น คือ การรับจ้างทั่วไปทำไร่ และ การหาของป่าในภาคฤดูหนาวแล้วไปขายหรือเก็บไว้กินเอง ส่วนคนหนุ่มสาวส่วนหนึ่งจะไปทำงานในต่างจังหวัดตามเมืองใหญ่ต่างๆหรือไปในต่างประเทศในส่วนน้อย และมีบางส่วนที่เป็นลูกจ้างอุทยานคลองลาน

พื้นที่ทางกายภาพ บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก หมู่.18 ต.คลองลานพัฒนา อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร มีประชากรทั้งหมด 226 หลังคาเรือน แบ่งเป็นบ้านชาวไทย 60 หลังคาเรือนและบ้านกะเหรี่ยง 166 หลังคาเรือน ประชากรทั้งหมด 736 คน

วัตถุประสงค์การวิจัย

โครงการวิจัยนี้มีมุ่งที่จะศึกษาทำความเข้าใจการปรับตัวทางวัฒนธรรมในโลกสมัยใหม่ของชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกอำเภอคลองลาน ที่มีการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวทางวัฒนธรรมในกลุ่มของชาวกะเหรี่ยงวิจัยนี้เป็นความพยายามที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงของ ของพื้นที่หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกโดยมีชาวบ้านกะเหรี่ยงน้ำตกและหน่วยงานของผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาครั้งนี้จะมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้คือ

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย การแต่งกาย ภาษาและพิธีกรรมของชาวกะเหรี่ยง

2. เพื่อศึกษาการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ที่เกิดจากการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยของพื้นที่หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกโดยมองผ่านเรื่องการสร้างที่อยู่อาศัย การแต่งกาย ภาษาและพิธีกรรม
3. เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงและแนวทางการสืบทอดและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงให้ยั่งยืน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวิธีการและกระบวนการที่เริ่มต้นจากการสร้างฐานความคิดเพื่อกำหนดเป็นแนวทางดำเนินการวิจัยมาใช้เป็นกรอบหลักการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงเป็นกรอบคิดที่ได้จากการสังเคราะห์งานศึกษาวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยเน้นที่มุมมองด้านเงื่อนไขและความเชื่อมโยงของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เป็นไปอย่างหลากหลายที่เกิดขึ้นบนขอบเขตของพื้นที่ศึกษา เมื่อได้ข้อมูลมาอย่างครบถ้วนแล้วจะนำข้อมูลทั้งหมดมาจำแนกส่วนประกอบให้เห็นเป็นถึงความเป็นไปของแต่ละส่วนรวมทั้งจะมีการเรียบเรียงข้อมูลเพื่อชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงที่สัมพันธ์กันอย่างไรมีระบบผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้ - ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/52810087/chapter1.pdf , 2560)

1. เก็บรวบรวมข้อมูลขั้นต้นหรือข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary) เป็นการเก็บจากข้อมูลจากเอกสารเป็นหลักซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นเอกสารภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เช่น รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสาร สารานุกรม เป็นต้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และนำไปเป็นฐานคิดในการวางกรอบคิดในการศึกษาวิจัย
2. เมื่อได้ข้อมูลทุติยภูมิจนครบถ้วนครอบคลุมแล้วผู้วิจัยก็จะเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการสำรวจพื้นที่ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นการและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง การจดบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ และใช้วิธีการเข้าไปในชุมชนเพื่อสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางสังคม ประเพณี พิธีกรรมที่เกี่ยวกับความเชื่อในรูปแบบต่างๆ ของชุมชน
3. เมื่อได้ทราบว่าชุมชนมีชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่และเป็นชุมชนที่ยังคงดำรงรักษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับความเชื่ออย่างเหนียวแน่น และกำหนดบุคคลผู้ให้ข้อมูลได้แล้วผู้วิจัยก็จะนำข้อมูลได้ค้นคว้ามา ทั้งจากเอกสารและการสัมภาษณ์เบื้องต้นมากำหนดกรอบความคิดวางโครงร่าง และกำหนดประเด็นของการสัมภาษณ์
4. นำหัวข้อคำถามที่กำหนดนำไปสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยจะแบ่งการเก็บข้อมูลตามความเหมาะสมคือ แบ่งเป็น เยาวชน 10 คน วัยกลางคน 10 คน วัยผู้สูงอายุ 10 คน และนักปราชญ์ 4 คน จะใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ทั้งเป็นการและแบบที่ไม่เป็นการรวมทั้งผู้วิจัยจะใช้วิธีเก็บข้อมูลในลักษณะการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนและเพื่อมีส่วนร่วมกิจกรรมร่วมกับกลุ่มชนในชุมชน
5. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์มาตรวจสอบข้อมูลโดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูล ดังต่อไปนี้
 - 5.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation check)
 - 5.2 การตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน
 - 5.3 การตรวจสอบข้อมูลในสถานที่และเวลาที่ต่างกัน
 - 5.4 การตรวจสอบข้อมูลกับเจ้าของข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาจนครบถ้วนและทำตามหลักเกณฑ์
 - 5.5 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation check)
6. จากนั้นนำข้อมูลที่เสร็จสิ้นกระบวนการตรวจสอบตามวิธีการ นำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียงและเขียนเป็นรายงานวิจัย
7. หลังจากเขียนรายงานวิจัย ผู้วิจัยจะจัดให้ผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์มาร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) หรือจัดให้มีการสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์และกลุ่มคนอื่นๆ ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในรายงานการวิจัย ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องข้อมูลระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มชนในชุมชนและทำให้กลุ่มชุมชนได้เรียนรู้และมีจิตสำนึกต่อชุมชนร่วมกัน
8. เขียนรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

สรุปผลวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยและลักษณะการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมประเพณีชนเผ่าปกากะญอหรือชาวกะเหรี่ยงน้ำตกนั้น โดยทั่วไปแล้วอาจมีการเปลี่ยนแปลงไป เพราะสังคมในทิวทัศน์นี้รับวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาใช้จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แต่การเปลี่ยนแปลง นี้จะเกิดขึ้นช้าหรือเร็วขึ้นนั้นมักจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆที่มาเกี่ยวข้อง อย่างเช่น การพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีการสื่อสารที่ใหม่ๆ ที่มีให้พบเห็นกันอยู่ในทิวทัศน์นี้จะเห็นว่ามีคามทันสมัยมากขึ้นจึงทำให้ชาวบ้านเปลี่ยนทัศนคติความเชื่อแบบเดิม และหันไปหาค่านิยมแบบใหม่แทน เพื่อต้องการที่จะไม่ให้คนอื่นมองว่าตนเองล้าหลังไม่ทันสมัย ด้านการศึกษาของเด็กในหมู่บ้านที่ส่วนใหญ่จะเข้ามาศึกษาโรงเรียนในตัวเมืองร่วมกับเด็กคนไทย จึงซึมซับสิ่งที่พบเห็นเป็นประจำและเกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆกับตนเองมากขึ้นจากเดิมในเรื่องในเรื่องต่างๆทั้งความเป็นอยู่ การแต่งกาย ภาษาและวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นที่ทราบกันดีอยู่ว่ายุคสมัยใหม่การสื่อสารทางเทคโนโลยีและปัจจัยสุดท้ายนั้นอาจรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของสิ่งแวดล้อม เช่น สภาพดินฟ้าอากาศที่ทำให้เกิดความแห้งแล้ง จึงทำให้ชาวบ้านคิดค้นสิ่งใหม่ๆมาเพื่อแก้ปัญหาและรับสิ่งใหม่ๆจากภายนอกเข้ามามีบทบาทในหมู่บ้านอย่างเห็นได้ชัดอีกด้วย

แนวทางการสืบทอดและอนุรักษ์วิถีชีวิต ของวัฒนธรรมในหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งในเรื่องความเป็นอยู่ การแต่งกาย ภาษาและวัฒนธรรม ได้เปลี่ยนไปไปตามยุคตามสมัยเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคมปัจจุบัน สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงก็มีหลายสาเหตุ ทั้งการแพร่กระจายวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาสู่ภายในหมู่บ้าน และการมีเงื่อนไขระหว่างคนในหมู่บ้านกับภาครัฐที่จะต้องมีการตกลงในเรื่องของการใช้พื้นที่ป่า การเรียนรู้ที่มีมากขึ้นของเยาวชนเช่นเด็กและเยาวชนมีการศึกษาเล่าเรียนเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาของเทคโนโลยีเช่น การติดต่อสื่อสารกันโดยใช้โทรศัพท์ การเข้าถึงของอินเทอร์เน็ต และการวิวัฒนาการทางวัฒนธรรม ซึ่งก็เป็นปัจจัยทั้งสิ้นที่มาของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง แต่หากวัฒนธรรมกะเหรี่ยงก็ไม่ได้เปลี่ยนไปทั้งหมดแต่หากแต่เปลี่ยนไปในแนวถูกผสมคือการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมกะเหรี่ยงและวัฒนธรรมอื่นเพื่อการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสังคมไม่ให้เกิดความล้าหลัง ซึ่งก็ถือว่าเป็นการผสมผสานกันได้อย่างลงตัวในระดับหนึ่ง แต่หากเด็กในปัจจุบันนั้นยังไม่ค่อยสนใจวัฒนธรรมกะเหรี่ยงสนใจแต่วัฒนธรรมภายนอกอย่างเดียว ในอนาคตวัฒนธรรมกะเหรี่ยงคงเลือนหายไปเป็นแน่แท้

ความเป็นโลกสมัยใหม่กำลังจะทำลายแนวความคิดเรื่องของวัฒนธรรม และทุกทำลายความเป็นอัตลักษณ์ของชาวบ้านกะเหรี่ยงน้ำตก การขับเคลื่อนของสังคมทั้งในเรื่องของผู้คน การขายวัฒนธรรม และในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

ในช่วงสองศตวรรษที่ผ่านมาแนวคิดที่มองวัฒนธรรมเชิงพื้นที่เริ่มถูกท้าทายด้วยขบวนการทางมานุษยวิทยาที่ถกเถียงกันมาอย่างน้อย สองระลอกด้วยกันคือ **คลื่นความคิดแรกคือ** เครื่องความคิดที่มุ่งมองทางด้าน เศรษฐศาสตร์การเมือง (Wallerstein 1974; Wolf 1982; Mintz 1985) ซึ่งปฏิเสธการมองวัฒนธรรมแบบโดดเดี่ยวและหยุดนิ่ง แต่หันมาให้ความสำคัญกับกระบวนการทางเศรษฐกิจกิจทางสังคมการเมืองและเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการโลกาภิวัตน์(globalization) และท้องถิ่น(localization) **คลื่นความคิดระลอกสองคือ** แนวคิดยุคหลังสมัยใหม่ทาง มานุษยวิทยา ที่เริ่มพื้น การถกเถียงเกี่ยวกับประเด็นเรื่อง “การวิพากษ์วิจารณ์วัฒนธรรม”(cultural criticism) การเมืองเรื่องภาพแสดง (politics of representation) และการตั้งคำถามเกี่ยวกับมองโลกว่าประกอบไปด้วยวัฒนธรรมของกลุ่มต่างๆซึ่งแต่ละกลุ่มมีตำแหน่ง แห่งที่หรือพื้นที่ต่างๆวัฒนธรรมอย่างจำเพาะและตายตัว ในทางตรงกันข้าม แนวคิดด้านมนุษยวิทยาใหม่ๆ เริ่มให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในบริบทของทุนนิยมยุคหลัง(late capitalism) ซึ่งมีการอพยพโยกย้ายแรงงานข้ามชาติและการเคลื่อนไหลทางวัฒนธรรมข้ามพรมแดนของรัฐชาติอย่างรวดเร็ว ในบริบทเช่นนี้วัฒนธรรมจึงมิได้หยุดนิ่งหรือถูกจำกัดอยู่แต่เพียงภายในอาณาบริเวณอันใดอันหนึ่งอย่างจำเพาะอีกต่อไป(Gupta and Ferguson 1999; page 4-6) แต่วัฒนธรรมมีการเคลื่อนไหลอย่างต่อเนื่องมีลักษณะไร้พรมแดน (deteritorialized) พื้นที่ ผู้คน และวัฒนธรรม จึงเป็นสิ่งสร้าง(construct) ทางสังคม และประวัติศาสตร์ ซึ่งจะต้องได้รับการศึกษาวิจัยและอธิบายในรูปแบบใหม่ใหม่ๆ

จากการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง

1.1 ด้านการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงไปทางด้านวัฒนธรรมการสร้างบ้านก็มีหลายประการ

-**ความนิยมในสมัยใหม่และความคงทนของวัสดุในการสร้างในปัจจุบัน** อีกทั้งยังเป็นการรับวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือนจากภายนอกเข้ามาทำให้เกิดการเลียนแบบและเปลี่ยนแปลงการสร้างบ้านจากภายนอกหมู่บ้านเข้ามาสู่หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงไปทางวิชาการในการสร้างบ้าน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งทฤษฎีวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (evolutionary theories of social change) กล่าวไว้ว่า “ไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าทุกสิ่งในโลกนี้ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีสภาพมั่นคง หากแต่ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สังคมและวัฒนธรรมก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน ไม่มีสังคมและวัฒนธรรมใดหยุดอยู่กับที่ โดยแท้จริงตลอดเวลา มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเสมออันเป็นลักษณะธรรมดาของสังคมมนุษย์” (สัมภาษณ์คำพอง พะยูพงศ์สกุล,2560)

-รัฐเข้มงวดเรื่องกฎหมายป่าไม้มากกว่าอดีต ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกนั้นไม่นิยมสร้างบ้านแบบเดิม ที่สร้างจากวัสดุธรรมชาติ นอกเหนือจากเหตุผลที่ได้รับวัฒนธรรมการสร้างบ้านจากภายนอกการวิชาการการเปลี่ยนแปลงในการสร้างบ้าน หรืออายุการใช้งานบ้านสมัยใหม่ที่คงทนยาวนานกว่าบ้านแบบอดีต ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ชาวกะเหรี่ยงบ้านกะเหรี่ยงน้ำตกนั้นนิยมสร้างบ้านแบบสมัยใหม่ที่ใช้อิฐและปูนหรือไม่ฝ่าแฉะร่ามากกว่าวัสดุที่หาได้จากธรรมชาติ ก็คือการที่ปัจจุบันรัฐเข้มงวดเรื่องกฎหมายป่าไม้มากกว่าอดีต จึงทำให้ชาวบ้านไม่สามารถไปตัดไม้ใหญ่จากบนเขามาสร้างบ้านได้ เพราะหากไปตัดไม้ใหญ่จากบนเขามาสร้างบ้านหรือมีการตัดไม้ไผ่จากบนเขาจำนวนมากมาสร้างบ้านจะผิดกฎหมายการบุกรุกป่าสงวนได้ จึงเป็นอีกสาเหตุอีกประการหนึ่งที่ชาวกะเหรี่ยงนั้นเปลี่ยนแปลงวิถีการสร้างบ้านจากอดีตที่สร้างแบบง่าย ๆ มาปัจจุบันที่ใช้อิฐปูนในการสร้างบ้านแทน (สัมภาษณ์คำพอง พะยูพงศ์สกุล, 2560)

แต่การสร้างบ้านเรือนความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยงก็ไม่ได้เลือนหายไปหมดซะทีเดียวแต่เป็นการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมภายนอกและวัฒนธรรมกะเหรี่ยงได้อย่างลงตัว และยังคงเหลือกลิ่นอายความเป็นบ้านกะเหรี่ยงอยู่

ภาพที่ 1 รูปแบบการสร้างบ้านของชาวกะเหรี่ยงในปัจจุบันที่นิยมใช้อิฐปูนและไม้ฝ่าแฉะร่าเพื่อความคงทนและแข็งแรง

1.2 ด้านการแต่งกาย การแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอนั้น โดยปกติตั้งแต่อดีตมานั้นชาวกะเหรี่ยงจะมีการทำชุดใส่ขึ้นเอง โดยจะเป็นชุดประจำชนเผ่าของชาวกะเหรี่ยงเอง ซึ่งการแต่งกายของผู้หญิงและผู้ชายในหมู่บ้านกะเหรี่ยง โดยชนเผ่าปกากะญอหรือกะเหรี่ยง แต่งกายด้วยเอกลักษณ์ของปกากะญอ โดยเด็กและหญิงสาวสวมใส่ชุดทรงกระสอบ ผ้าฝ้ายพื้นขาว เป็นชุดสีขาว ทอ ปักประดับลวดลายให้งดงามส่วนผู้หญิงที่มีครอบครัวแล้วหรือแต่งงานแล้วจะสวมเสื้อสีดำ น้ำเงิน และผ้าถุงสีแดงคนละท่อน ตกแต่งด้วยลูกเดือย หรือทอยดอก ยกเลย สำหรับผู้ชายนั้นส่วนมากจะสวมเสื้อตัวยาวถึงสะโพก ตัวเสื้อจะมีการตกแต่งด้วยแถบสี นุ่งกางเกงสะดอ นิยมใช้สร้อยลูกปัดเป็นเครื่องประดับ และสวมกำไลเงินหรือตุ้มหู จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านบอกว่าผู้หญิงที่แต่งงานแล้วไม่สามารถจะกลับไปใส่ชุดทรงกระสอบสีขาวได้เพราะจะทำให้ผิดผีหรือผิดประเพณี ถ้าแต่งงานแล้วก็ต้องใส่เสื้อสีเท่านั้น การแต่งกายของชนเผ่าปกากะญอหรือกะเหรี่ยงก็เป็นเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง (สัมภาษณ์ทีเลอพอ อรัฐศิริไพร,2560, สิงหาคม 15) ปัจจัยที่ทำให้ชาวกะเหรี่ยงนิยมใส่ชุดประจำเผ่ากะเหรี่ยงกันน้อยลง เนื่องจากสาเหตุปัจจัยต่างๆ ซึ่งกายแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะแบ่งออกได้ตามลักษณะอายุ คือ ถ้าเป็นเด็กๆ เด็กก็จะแต่งกายด้วยชุดกะเหรี่ยงเพราะพ่อแม่จับแต่งตัวแบบกะเหรี่ยง คนแก่ก็จะแต่งวัยแบบความเคยชินไม่ได้รับการศึกษาความสวยงามเท่าไร

-ไม่ทันสมัย ไม่สวยงามและไม่เหมาะที่จะใส่ไปข้างนอก วัยรุ่นก็จะแต่งธรรมดาไม่ยอมใส่ชุดกะเหรี่ยง

เพราะมองว่าไม่ทันสมัย ไม่สวยงามไม่น่าใส่ และไม่สามารถใส่ชุดกะเหรี่ยงนี้ไปที่ไหนไม่ได้นอกจากหมู่บ้านของตนเองเท่านั้น

- การทอผ้าใส่งอนน้อยลง ปัจจัยอีกส่วนหนึ่งที่ชาวบ้านไม่ค่อยใส่ชุดกะเหรี่ยงก็คือ เนื่องจากปัจจุบันชาวบ้านไม่ค่อยทอผ้าใส่งอนแล้วจะมีบ้างแต่บางส่วนก็ไม่ได้ทอใส่งอนเองเลยต้องซื้อใส่งอนแล้วราคาค่อนข้างแพงเลยไม่ค่อยซื้อใส่งอน แล้วอีกเหตุผลที่ค่อนข้างตบกันมากก็คือ ชุดกะเหรี่ยงนั้นใส่งอนแล้วร้อนทำให้ไม่สบายตัวเลยไม่ค่อยใส่ชุดกะเหรี่ยงกันเท่าไรนัก จึงแต่งแบบครึ่งท่อนสบายกว่า ส่วนเด็กๆวัยรุ่นจะให้เห็นผลอีกอย่าง คือ ไม่สวยงามไม่ค่อยทันสมัยจึงไม่ค่อยใส่เพราะคนส่วนใหญ่ไม่ใส่งอน ถ้าจะใส่งอนเมื่อมีเทศกาลหรือมีคนบังคับให้ใส่ช่วงที่มีคนใหญ่คนโตเข้ามาเยี่ยมหมู่บ้านหรือช่วงที่ต้องออกไปโชว์ตัวในงานเทศกาลต่างๆ (สัมภาษณ์ตุล แจงทอง, 2560, สิงหาคม 15)

- ไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่ตนใช้ชีวิต อีกเหตุผลหนึ่งของการไม่ใส่ชุดกะเหรี่ยงนั้น คนในวัยทำงานมองว่า คงจะเป็นในเรื่องของเนื้อผ้าทอที่สวมใส่ จะเป็นผ้าหนา เมื่อใส่ในสภาพแวดล้อมอากาศแบบนี้ในปัจจุบัน จะทำให้รู้สึกร้อนไม่ระบายอากาศ รวมทั้งไม่สะดวกในการใส่ทำงาน ส่วนเหตุผลในวัยรุ่นนั้นก็มองว่าชุดของทางชนเผ่าไม่ทันสมัยและไม่สวยงามตามแฟชั่นนั่นเอง จึงทำให้วัยรุ่นรับเอาการแพร่กระจายเรื่องวัฒนธรรมการแต่งตัวเข้ามาในหมู่วัยรุ่นให้เข้าตามยุคสมัย เพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอกและกลมกลืนกับคน

ดังนั้น โดยสรุป เหตุผลที่ชาวบ้านไม่ค่อยใส่ชุดกะเหรี่ยงก็เนื่องจากปัจจุบันชาวบ้านไม่ค่อยทอผ้าใส่งอนแล้วจะมีบ้างแต่บางส่วนก็ไม่ได้ทอใส่งอนเองเลยต้องซื้อใส่งอนแล้วราคาค่อนข้างแพงเลยไม่ค่อยซื้อใส่งอน แล้วอีกเหตุผลที่ค่อนข้างตบกันมากก็คือ ชุดกะเหรี่ยงนั้นใส่งอนแล้วร้อนทำให้ไม่สบายตัวเลยไม่ค่อยใส่ชุดกะเหรี่ยงกันเท่าไรนัก จึงแต่งแบบครึ่งท่อนสบายกว่า ส่วนเด็กๆวัยรุ่นจะให้เห็นผลอีกอย่าง คือ ไม่สวยงามไม่ค่อยทันสมัยจึงไม่ค่อยใส่เพราะคนส่วนใหญ่ไม่ใส่งอน ถ้าจะใส่งอนเมื่อมีเทศกาลหรือมีคนบังคับให้ใส่ช่วงที่มีคนใหญ่คนโตเข้ามาเยี่ยมหมู่บ้านหรือช่วงที่ต้องออกไปโชว์ตัวในงานเทศกาลต่างๆ (สัมภาษณ์ตุล แจงทอง, 2560, สิงหาคม 15) อีกเหตุผลหนึ่งของการไม่ใส่ชุดกะเหรี่ยงนั้นสำหรับวัยผู้ใหญ่ ก็ใส่งอนแล้วร้อนไม่ระบายอากาศ หรือชุดมีราคาแพง รวมทั้งไม่สะดวกในการทำงาน แต่เหตุผลสำหรับวัยรุ่นก็ไม่ทันสมัยและไม่สวยงามตามแฟชั่นนั่นเองซึ่งก็เป็นการรับเอาการแพร่กระจายเรื่องวัฒนธรรมการแต่งกายเข้ามาในหมู่วัยรุ่นให้เข้าตามยุคสมัยเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอกและกลมกลืนกับคนทั่วไป (สัมภาษณ์ตุล แจงทอง, 2560, สิงหาคม 15)

ภาพที่ 2 แต่งกายด้วยชุดกะเหรี่ยงครึ่งท่อนในวัยทำงาน แต่งกายด้วยชุดกะเหรี่ยงแบบเต็มรูปแบบในวัยชรา

1.3 ด้านภาษา การรักษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และการผสมผสานทางวัฒนธรรมในอดีต สิ่งที่ยังคงรักษาไว้ได้อย่างมั่นคงคือการพูดภาษากะเหรี่ยง และมีจำนวนหนึ่งที่ยังสามารถพูด และเขียนภาษากะเหรี่ยงได้ ในปัจจุบันหาคนที่อ่านภาษากะเหรี่ยงได้ยากมากขึ้น และมีแนวโน้มว่าคนกะเหรี่ยงรุ่นใหม่จะไม่นิยมศึกษาภาษาภาษากะเหรี่ยง หรือการแต่งกายแบบกะเหรี่ยงในชีวิตประจำวัน แต่ก็ยังมีการใช้ภาษาภาษากะเหรี่ยงพูดจากันอยู่คงมีเฉพาะคนสูงอายุเท่านั้นที่ยังคงแต่งกายแบบดั้งเดิม

- ปัจจัยที่สำคัญเนื่องจากแต่ละคนต่างก็มีความจำเป็นในชีวิตที่ตั้งใจไปทำมาหากินอยู่ที่อื่น และเนื่องจากการแพร่กระจายของวัฒนธรรมสมัยใหม่ และการเคลื่อนย้ายทางวัฒนธรรม ทำให้ชาวกะเหรี่ยงยอมรับการผสมผสานทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะในด้านการศึกษาทำให้เกิดการยอมรับในความเป็นคนไทยมีมากขึ้น และเกือบทั้งหมดจะมีความรู้สึกว่าตนเองก็เป็นคนไทยเช่นเดียวกับคนไทยในภาคอื่น ๆ

ดังที่ คายส์ (Chares Keyes.2003) ได้นำเสนอความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ว่า เป็นการหล่อหลอมของ ความรู้สึกร่วมกันในสายเลือด (shared descent) เช่น ภาษาที่สมาชิกในกลุ่มใช้สื่อสารกัน นิทานหรือ เรื่องเล่าที่สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่า มีจุดกำเนิดร่วมกัน และบริบททางประวัติศาสตร์ที่สมาชิกในกลุ่มประสบ ร่วมกัน นอกจากนี้บริบท

ความสัมพันธ์และการปรับเปลี่ยนความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ยังสัมพันธ์กับรัฐชาติ สมัยใหม่ ซึ่งเขาได้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการของความรู้สึกชาตินิยมที่เกิดขึ้นในระหว่าง การสร้างรัฐชาติกับพัฒนาการของจิตสำนึกชาติพันธุ์ ยกตัวอย่าง ประเทศไทยก่อนที่จะเป็นรัฐประชาชาติ สมัยใหม่ แม้ว่าจะมีกลุ่มต่างๆที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม แต่ความแตกต่างนี้ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็น “ความแตกต่างทางชาติพันธุ์”(ethnic differences) เพราะว่าถูกมองในแง่ของความหลากหลายในเรื่อง ท้องถิ่น เครือญาติ และความสัมพันธ์ที่มีกับ “อารยธรรม”(civilizations) ซึ่งเป็นมรดกตกทอดกันมา ด้วย ประเพณี ลายลักษณ์อักษร เช่น องค์ความรู้ทางพุทธศาสนา จะเป็นเกณฑ์ที่ทำให้กลุ่มคนที่ยังเข้าไม่ถึงก็ จะถูกเรียกว่า “ไม่มีอารยธรรม” นอกจากนี้ คายส์ (Charles Keyes) ยังชี้ให้เห็นว่า การสืบทอดวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ นอกจากจะเป็นการรักษาวัฒนธรรมให้คงอยู่แล้ว ยังเป็นการสร้างความเป็นปึกแผ่น ความเป็น อันหนึ่งอันเดียวกันในกลุ่มชาติพันธุ์ การปฏิบัติหรือการแสดงออกที่เป็นมรดกของบรรพบุรุษ ได้แก่ ภาษา ประเพณี ความเชื่อ และ นิทานปรัมปรา ที่กล่าวถึงความเป็นมาของบรรพบุรุษในการสร้างกลุ่มและถิ่นที่อยู่ ซึ่งเป็นการสร้างความภาคภูมิใจในบรรพบุรุษ ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และ ต้องการรักษากลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มตนไว้ และการนับถือ เครือญาติหรือบรรพบุรุษร่วมกัน เป็นการสร้าง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหมู่พวก แสดงว่าเป็นพวกเดียวกันหรือเป็นส่วนหนึ่งของตระกูล เป็นการ สร้างความรู้สึกร่วมกันว่าบุคคลนั้นมีพวกพ้อง มีญาติพี่น้อง ทำให้เกิดพลังที่จะประพฤติตนตามแบบอย่าง ที่บุคคลในสังคมของตนปฏิบัติสืบต่อกันมา (Chares Keyes, 2003)

1.4 ด้านประเพณีพิธีกรรม วัฒนธรรมกะเหรี่ยงนั้นไม่ค่อยมีมานานแล้ว เริ่มหายไปนานหลายปีแล้ว งานเทศกาลต่างๆ ที่ควรจัดก็ไม่ได้จัดมานานหลายปีแล้ว เช่น งานปีใหม่ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ลุงตุล แจงทอง เล่าว่าเมื่อลุงเด็กๆเทศกาลปีใหม่ต้องจัดขึ้น 2 ครั้งต่อปี คือปีใหม่หมา จะจัดขึ้นเมื่อสุนัขเริ่มเป็นสัตว์ก็จะจัดปีใหม่หมา แล้วหลังจากนั้นจึงจัดปีใหม่กะเหรี่ยง ซึ่งเทศกาลแบบนี้ก็หายไปนานตั้งแต่ลุงยังหนุ่มๆก็ไม่ค่อยได้จัดนานๆจัดที แต่ปัจจุบันไม่ได้จัดมานานหลายปีแล้ว งานแต่งงานแบบกะเหรี่ยงปัจจุบันก็ไม่ค่อยมีแล้วแบบผูกข้อมือเข้า ส่งตัวเข้าหอตอนค่ำ ปัจจุบันจัดแค่ผูกข้อมือเข้าสายส่งตัวเลย ซึ่งเป็นการจัดแบบที่นำแบบไทยๆเข้ามาผสม ขึ้นบ้านใหม่ หรือ ทำขวัญก็จะนานๆจัดจะจัดขึ้นที่ แถวคนที่ทำพิธีก็แก่มาแล้วและยังไม่มีคนสืบสารในส่วนของพิธีกรรมในส่วนนี้ มีปัจจัยหลายประการที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านประเพณีพิธีกรรม คือ

- การรับเอาวัฒนธรรมจากภายนอก นอพอทู วารีคีรี เล่าว่าเด็กรุ่นใหม่ไม่ค่อยจะสนใจ พิธีกรรมหรือวัฒนธรรมกะเหรี่ยงเท่าไร เพราะคนรุ่นหลังนี้ชอบไปเอาเรื่องวัฒนธรรมจากข้างนอกเข้ามามากกว่า ส่วนมากชอบเอาความเชื่อข้างนอกเข้ามามากกว่า ความเชื่อแบบกะเหรี่ยง(สัมภาษณ์นอพอทู วารีคีรี,15 สิงหาคม 2560) ซึ่งเป็นการต่อสู้ทางวัฒนธรรมเช่นกัน วัฒนธรรมที่แข็งแรงและผู้คนสนใจก็คงอยู่แต่วัฒนธรรมที่อ่อนแอก็เริ่มเลือนลางจากหายไป ซึ่งเข้ากับแนวคิด ของ ทิม อีเดนเซอร์ (Edensor, 2002) ที่ได้เขียนไว้ใน National Identity, Popular Culture and Everyday Life ว่าสำนึกเรื่องชาติยังคงดำรงอยู่ในชีวิตประจำวันของแต่ละสังคมอย่างเหนียวแน่น ผ่านอัตลักษณ์ความเป็นชาติที่ถ่ายทอดผ่านสื่อต่างๆ เพราะการสื่อสารและวัฒนธรรมร่วมสมัยที่อยู่ในชีวิตประจำวันได้ต่อยอดแทรกซึมสำนึกความเป็นชาติให้กับคนในประเทศอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน เช่น ตำราแบบเรียนในโรงเรียน เพลง ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ดังนั้น การวิเคราะห์อัตลักษณ์ความเป็นชาติในปัจจุบันจึงควรพิจารณาการขับเคลื่อนระหว่างกระแสโลกาภิวัตน์แบบสร้างความเหมือนกันทั่วโลก กับความรู้สึกท้องถิ่นนิยมที่ต้องการหนีห่างออกจากความเหมือนกัน และการมองชาติที่ไปไกลกว่าการยึดติดอยู่กับรัฐ-ชาติแบบเดิมแต่ต้องพิจารณาในความหมายแบบใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ด้วย เช่น ชาติพันธุ์แบบใหม่ อัตลักษณ์แบบใหม่ ชาตินิยมแบบใหม่ ท้องถิ่นนิยมแบบใหม่ ซึ่งล้วนเป็นความรู้สึกในแบบยุคหลังชาติที่ “ความเป็นชาติ” ไม่เคยหยุดนิ่ง (dynamic) เป็นเวทีการต่อสู้แข่งขัน (contested) มีความหลากหลาย (multiple) และเคลื่อนไหวแปรเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ (fluid) ทั้งนี้เพราะในโลกหลังสมัยใหม่ไม่เคยมีสำนึกความเป็นชาติที่เป็นหนึ่งเดียว แต่เป็นกระบวนการกลายเป็น (becoming) แต่กระนั้นก็ได้หมายความว่า “ความเป็นชาติ” แบบชาตินิยมได้เลือนหายไปบนกระแสโลกาภิวัตน์ แต่มันดำรงอยู่ในชีวิตประจำวันของเราอย่างแนบเนียนจนไม่รู้ตัวซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมประเพณีชนเผ่าปกากะญอหรือชาวกะเหรี่ยงน้ำตกนั้นโดยทั่วไปแล้วอาจมีการเปลี่ยนแปลงไป เพราะสังคมในทุกวันนี้รับวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาใช้จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แต่การเปลี่ยนแปลงนี้จะเกิดขึ้นช้าหรือเร็วมันก็จะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆที่เข้ามาเกี่ยวข้อง อย่างเช่น การพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีการสื่อสารที่ใหม่ๆเมื่อชาวบ้านซึมซับปัจจัยการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น สิ่งที่สืบสอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษที่เรียกว่าประเพณีก็เริ่มจางหายไปจากเดิม จากสอบถามวัยชราๆก็จะได้รับข้อมูลลักษณะการเปลี่ยนแปลงว่าปัจจุบันนี้ประเพณีที่สั่งสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษนั้นไม่มีมานานแล้ว ทั้งพิธีการเผาศพแบบชาวกะเหรี่ยง ที่แต่

ก่อนเวลากลางคืนหนุ่มสาว จะเดินรอบๆศพและกอดคอกันร้องเพลง แต่ปัจจุบันจะจัดเป็นพิธีกรรมทางศาสนาแบบคนไทย คือ มีการสวดศพสามคืนแล้วจึงไปฌาปนกิจศพ การแต่งกายของผู้ชายและผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว และการแต่งกายของผู้หญิงที่โสดที่ปัจจุบันนี้มิให้พบเห็นเป็นส่วนน้อย เนื่องจากปัจจุบันคนในหมู่บ้านทั้งเด็ก วัยรุ่น วัยทำงานส่วนใหญ่จะแต่งกายเหมือนกับคนไทย หรือจะใส่เป็นแบบครึ่งท่อนเสียมากกว่า

2. ลักษณะการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงทางอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงน้ำตก

2.1 ด้านการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ในอดีตการลักษณะการวางผังหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก ตัวเรือนขนานไปกับถนนสายหลักทางเข้าหมู่บ้าน ชาวกะเหรี่ยงปลูกบ้านไว้ตามเชิงเขา ดั้งนั้นถนนที่เข้าหมู่บ้านอยู่ตีนเขา ส่วนตัวเรือนจะอยู่ถัดเข้าไป และมีถนนซอยสร้างไว้เพื่อเป็นทางเข้าบ้านที่อยู่เป็นกลุ่มๆ 2-4 หลังรูปแบบเรือนกะเหรี่ยงเป็นเรือนหลังคาจั่วความชันต่ำ มุงด้วยหญ้าแฝก มีช่องระบายอากาศทางด้านจั่ว ด้านหน้ามีชานและมีหลังคาคลุม ผังเรือนแยกพื้นที่ใช้สอย มีชานหน้าเรือน ยกใต้ถุนสูงถ้าหากมองจากบริเวณตีนเขา แต่ถ้ามองจากลานดินด้านหน้าเรือนจะเหมือนกับเรือนสร้างติดพื้นดิน บริเวณใต้ถุนเรือนใช้เก็บฝืนและเลี้ยงสัตว์ ผังเรือนเป็นไม้ไผ่สาน ด้านหน้าเรือนเปิดโล่งเพื่อการระบายอากาศ มีชานทางเดินรอบตัวเรือน ใช้สำหรับเป็นพื้นที่ตากผ้า พื้นเรือนเป็นไม้แผ่นปูเว้นร่อง ภายในเรือนมีการจัดเตาไฟไว้บริเวณกลางห้องส่วนด้านหน้าจัดไว้เป็นส่วนเก็บอาหารแห้ง และเก็บของใช้ ห้องส้วมสร้างแยกต่างหากจากตัวบ้านหลังคาทรงหมาแหงน อย่างไรก็ตามพบว่าเรือนกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ยังมีการวางผังในลักษณะเดิม เมื่อเทียบกับบทความใน เรื่อง เรือนชาวเขา (สุพล ปวรจรรย์ 2543) แต่ปรับเปลี่ยนวัสดุและระบบโครงสร้างเป็นสมัยใหม่

ภาพที่ 3 รูปแบบบ้านของชาวกะเหรี่ยงที่ยังคงรักษาวิธีการปลูกบ้านแบบเก่า

ภาพที่ 4 รูปแบบบ้านของชาวกะเหรี่ยงที่มีการผสมผสานวัฒนธรรมกะเหรี่ยงกับวัฒนธรรมภายนอกในการสร้างบ้าน

ซึ่งในด้านการเปลี่ยนแปลงด้านความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยงน้ำตกนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างบ้านเรือนของชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก จากสำรวจและสังเกตจะพบว่าบ้านเรือนของชาวบ้านกะเหรี่ยงน้ำตกนั้นได้มีการวิวัฒนาการเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย ซึ่งเข้ากับทฤษฎีวิวัฒนาการ ที่ชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Darwin) กล่าวไว้ว่า “การเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับโดยมีการเปลี่ยนแปลงจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งในลักษณะที่มีการพัฒนาและก้าวหน้ากว่า ขั้นที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่มีรูปแบบเรียบง่ายไปสู่รูปแบบที่สลับซับซ้อนมากขึ้น และมีความเจริญก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ จนเกิด

เป็นสิ่งที่มีคุณสมบัติ” ซึ่งจากเดิมการสร้างบ้านเรือนของชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตานั้น จะสร้างบ้านแบบ บ้านจากสิ่งที่หาของที่สร้างได้จากธรรมชาติ เช่น ไม้ไผ่ ใบจาก ตับแฝก หรือ ไม้อื่นๆ โดยลักษณะบ้านจะเป็นบ้านที่ใช้ไม้ไผ่ตีฝาผนังบ้านแล้วใช้ใบจากมุงหลังคา เสาบ้านจะเป็นไม้จากต้นไม้ที่แข็งแรงหรือต้นไผ่ที่มีขนาดใหญ่ในการสร้างบ้าน และบ้านเรือนจะมีขนาดเล็กๆไม่ใหญ่มากเท่าไรนั้น แค้ใช้หลักนอนและทำอาหาร

แต่ในปัจจุบันนี้ชาวบ้านส่วนใหญ่เริ่มหันมาสร้างบ้านแบบทั่วไปแทน ซึ่งเป็นบ้านปูนหรือบ้านไม้ที่ทำจากไม้ฝาเฌอร่าแทน เพราะมีความคงทนอยู่ได้นานกว่าบ้านแบบเก่า บ้านที่เป็นแบบเก่านี้มีอายุการใช้งานประมาณ 3 ปีในการสร้างบ้านและต้องสร้างใหม่เมื่อไม้ผุพัง และวัสดุจากธรรมชาตินั้นก็ได้ยากมากขึ้น อย่างเช่น ต้นใบจากนั้นในหมู่บ้านแทบไม่มีแล้วจะไปหากก็ต้องไปหาบนเขาแทน และในอีกเหตุผลหนึ่ง คือ การไปตัดไม้ไผ่ในจำนวนมาก หรือ ต้นไม้บนเขานั้นเป็นเรื่องที่ผิดในปัจจุบันจึงทำให้ชาวบ้านไม่สามารถไปตัดไม้ไผ่มาสร้างเป็นบ้านเรือนได้ จึงหันมาสร้างบ้านที่ทำจากไม้เฌอร่าหรือบ้านปูนแทนในหมู่บ้านที่มีเงินมากกว่า และนิยมสร้างบ้านเป็นหลังใหญ่ๆ จากเมื่อก่อนที่ชอบสร้างบ้านเพียงหลังเล็กๆเท่านั้น (สัมภาษณ์ตุล แจงทอง, 15 สิงหาคม 2560)

2.2 ด้านการแต่งกาย ลักษณะในการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมด้านการแต่งกายในหมู่บ้าน

กะเหรี่ยงน้ำตานั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ในเมื่อก่อนการแต่งกายของผู้หญิงและผู้ชายในหมู่บ้านกะเหรี่ยง โดยชนเผ่าปกากะญอหรือกะเหรี่ยง แต่งกายด้วยเอกลักษณ์ของปกากะญอ โดยเด็กและหญิงสาว สวมใส่ชุดทรงกระสอบ ฝ้ายย้อมพื้นขาว เป็นชุดสีขาว ทอ ปักประดับลวดลายให้งดงามส่วนผู้หญิงที่มีครอบครัวแล้วหรือแต่งงานแล้วจะสวมเสื้อสีดำ น้ำเงิน และผ้าถุงสีแดงคนละท่อน ตกแต่งด้วยลูกเดือย หรือตุยอกดอก ยกชาย สำหรับผู้ชายนั้นส่วนมากจะสวมเสื้อตัวยาวถึงสะโพก ตัวเสื้อจะมีการตกแต่งด้วยแถบสี นุ่งกางเกงสะดอ นิยมใช้สร้อยลูกปัดเป็นเครื่องประดับ และสวมกำไลเงินหรือตุ้มหู แต่ปัจจุบันนี้มีการแต่งกายเปลี่ยนไปจากเมื่อก่อน คือ จะใส่แค่ครึ่งท่อน ผู้ชายและผู้หญิง จะนุ่งผ้าถุง สีแดง ใส่เสื้อยืดธรรมดา ไม่ใส่ชุดกะเหรี่ยงแล้วเพราะร้อน แต่ยั้งถือว่าพวกเขาก็ยังมีความอนุรักษ์วัฒนธรรมของตนเอง ไม่ทอดทิ้งหรือไม่ใส่เลย เพราะถ้าคนรุ่นนี้ไม่ใส่ก็จะทำให้การแต่งกายหายไปเร็วกว่าเดิม จึงยังทอใส่เอง และทำขายบ้าง ยิ่งเด็กในปัจจุบันไม่ใส่เลย จะใส่ชุดประจำชนเผ่ากะเหรี่ยงก็เฉพาะตอนที่มีการบังคับหรือทำกิจกรรม(ตุล แจงทอง, 2560, สิงหาคม 15)

ปัจจุบันการแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงตั้งแต่วัยทำงานขึ้นไปส่วนใหญ่จะแต่งกายด้วยชุด

กะเหรี่ยงครึ่งท่อนคือ ใส่ผ้าถุงแต่จะใส่เสื้อแบบอื่นแทน เช่น เสื้อยืด หรือ เสื้อโปงในคนชรา ส่วนวัยรุ่นนั้นจะแต่งตัวแบบวัยรุ่นปกติทั่วไปตามแฟชั่น ซึ่งโดยปกติแล้วในวัยรุ่นนั้นจะแต่งชุดกะเหรี่ยงต้องมีการบังคับให้ใส่ ซึ่งจะเป็นช่วยการมีงานโชว์ตัวไปโชว์ให้คนอื่นดูตามเทศกาลต่างๆเท่านั้น แต่หากไม่มีการบังคับก็จะไม่ใส่ชุดกะเหรี่ยงในวันปกติทั่วไป

ภาพที่ 5 การแต่งกายในชีวิตประจำวันของชาวกะเหรี่ยงในปัจจุบัน (แต่งชุดกะเหรี่ยงครึ่งท่อน)

ซึ่งจากที่กล่าวมาในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางการแต่งกายนี้จะสอดคล้องกับทฤษฎีเรื่อง ทฤษฎีวิวัฒนาการทางวัฒนธรรม (Cultural Evolution Theory) หนังสือเรื่อง Ancient Society Morgan ได้ใช้ทฤษฎีวิวัฒนาการทางวัฒนธรรม โดยอธิบายลำดับพัฒนาการทางสังคมมนุษย์ (Progress of Human Society) ตั้งแต่ระดับคนป่า (Savagery) ระดับสังคมเพาะปลูก (Barbarism) และสังคมอารยะ (Civilization) หรือพัฒนาการทางสังคม 3 ขั้น คือ ขั้นแรกคือสังคมเก็บของป่าล่าสัตว์ ขั้นที่สอง สังคมเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ และขั้นที่สาม สังคมแบบรัฐ ซึ่งจะคล้ายๆกันพัฒนาการในเรื่อง

การแต่งกายของชาวกะเหรี่ยง คือ แต่งกายแบบง่าย ๆ ชุดประจำเผ่าที่ทำขึ้นเอง พัฒนามาสู่การแต่งกายแบบครึ่งท่อนเพื่อความสะดวกสบายในการใช้ชีวิต และพัฒนามาสู่การแต่งกายตามแฟชั่นเนื่องจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากภายนอกที่เลียนแบบศิลปะป็นดาราเพื่อความทันสมัย ซึ่งแต่ละพัฒนาการของความเปลี่ยนแปลงไปนั้นเราก็ได้ละสิ่งทีวัฒนธรรมเก่าที่บรรพบุรุษสร้างขึ้นมา ซึ่ง ผ่อง พันธุ์ณิรัตน์ (2521 : 14) ก็ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตหรือจารีตกฎหมายศาสนาสิ่งทีประดิษฐ์และวัตถุอื่น ๆ ในวิถีชีวิตของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านิยมจึงอาจกล่าวได้ว่าพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมนั้น ๆ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมส่วนมากเกิดจากการประดิษฐ์และการแพร่กระจาย ซึ่งการแต่งกายแบบกะเหรี่ยงก็ไม่ได้หายไปซะหมดยังคงเหลืออยู่บ้างในวัยรุ่นและเหลืออยู่มากในวัยผู้สูงอายุ เป็นการผสมผสานกันของวัฒนธรรมกะเหรี่ยงและวัฒนธรรมภายนอก ซึ่งออกมาในรูปแบบผสมไม่ใช่หายไปซะหมดหรือไม่มีวัฒนธรรมอื่นๆเข้ามาเลย ซึ่งก็ถือว่าเป็นอย่างผสมกันของวัฒนธรรมกะเหรี่ยงกับวัฒนธรรมอื่นๆ

ภาพที่ 6 การแต่งกายด้วยชุดกะเหรี่ยงของวัยรุ่นชาวกะเหรี่ยง

2.3 ด้านภาษา ปัจจุบันหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกมีชาวกะเหรี่ยงจำนวนมากที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้และส่วนใหญ่ใช้ภาษากะเหรี่ยงติดต่อสื่อสารกันภายในครัวเรือน สำหรับวัยผู้ใหญ่อายุประมาณ 40 ปีขึ้นไปสามารถพูดโต้ตอบกันเป็นภาษากะเหรี่ยงเป็นปกติทั่วไปเข้าใจคำศัพท์ต่างๆของภาษากะเหรี่ยงและเป็นอย่างดีและใช้ภาษากะเหรี่ยงกันในการสื่อสารกันในหมู่บ้าน แต่หากออกไปนอกหมู่บ้านก็จะสื่อสารกับคนนอกหมู่บ้านด้วยภาษาไทยในหมู่บ้านคนหรือวัยทำงานที่เป็นชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกนั้น ส่วนใหญ่มักพูดกับพ่อกับแม่ที่เป็นคนกะเหรี่ยงก็จะพูดกะเหรี่ยงกันในครอบครัวหรืออาจมีพูดภาษาไทยบ้างเป็นบางครั้งคราว แต่หากพูดกับลูกหลานที่เป็นเด็กก็มักพูดกะเหรี่ยงปนกับไทยส่วนใหญ่และในหมู่บ้านวัย 20 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่จะฟังศัพท์ยากๆของชาวกะเหรี่ยงไม่ได้ฟังไม่เข้าใจความหมายหรือเข้าใจได้ไม่ทั้งหมดที่คนแก่ต้องการสื่อสาร ยกตัวอย่าง เช่น กลุ่มชาวบ้านวัย 20-30 ปีของหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก ได้ไปร่วมงานรวมตัวกันประจำปี (2-3 ปีจัดครั้ง) ของชาวกะเหรี่ยงที่มีการจัดขึ้นเพื่อให้ญาติพี่น้องชาวกะเหรี่ยงในมุมต่างๆของทั่วประเทศได้มารวมตัวกันแล้วพูดคุยกันด้วยภาษากะเหรี่ยงแท้ ปรากฏว่าชาวกะเหรี่ยงของหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกนี้ฟังภาษากะเหรี่ยงของชาวกะเหรี่ยงที่อื่นไม่เข้าใจในส่วนของเด็กในหมู่บ้านอายุไม่เกิน 10-12 ปี ส่วนใหญ่จะพูดโต้ตอบกับพ่อแม่ปู่ย่าตายายเป็นภาษาไทยเกือบทั้งหมด เนื่องจากได้ไปเรียนที่โรงเรียนที่เรียนปะปนกับเด็กนักเรียนที่เป็นคนไทยแล้วใช้ภาษาไทยทั้งหมด และเรียนด้วยภาษาไทยทั้งหมดจึงทำให้เด็กส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่แล้วจึงไม่ค่อยได้ใช้ภาษากะเหรี่ยงเท่าไร เด็กส่วนใหญ่จะฟังภาษากะเหรี่ยงรู้เรื่องแต่คำง่ายๆคำยากๆฟังไม่ค่อยเข้าใจเท่าไรนัก แต่ก็พอจะฟังได้เข้าใจความหมาย แต่ไม่สามารถพูดภาษากะเหรี่ยงตอบกลับไปได้ ถ้าตอบกลับไปที่ตอบกลับเป็นภาษาไทยโดยมีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าทำไมปัจจุบันนี้คนชนเผ่าต่างๆรวมทั้งกะเหรี่ยงไม่นิยมพูดภาษาชนเผ่าตนเองแต่นิยมพูดภาษาไทยกลางแทนซึ่ง ยอร์จ คอนโดมินัส (Georges Condominas) เป็นนักมานุษยวิทยาชาวฝรั่งเศส มีผลงานสำคัญ เรื่อง “From Lawa to Mon, From Saa to Thai: Historical and Anthropological Aspects of Southeast Asian Social Spaces” (Condominas1990) ซึ่งศึกษาคนไท โดยเฉพาะคนไทที่อาศัยอยู่ในลาวและเวียดนาม พบว่าคนไทยหลายแห่งอาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกับกลุ่มต่างๆ คือ มอญ เขมร ขมุ ข่า ซึ่งเป็นกลุ่มที่พูดมอญ-เขมร ในความพยายามที่จะอธิบาย

ความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ คอนโดมินิสได้สร้างความคิดรวบยอดมาหนึ่งกระบวนการคือ กระบวนการเปลี่ยนมาเป็นไท (Thai-ization) เขาพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์จำนวนมากที่อาศัยอยู่รอบๆ เมืองหรือชุมชนของคนไท ที่อยู่ในลาวและเวียดนามจะพยายามทำตัวเป็นคนไทมากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับสถานภาพทางสังคมของตนเอง คอนโดมินิสได้ตั้งข้อสงสัยว่า ทำไมคนพวกนี้ถึงต้องการทำตัวเป็นไท และได้พยายามอธิบายว่าคนไทเป็นกลุ่มที่มีอำนาจ เพราะสามารถตั้งรัฐขึ้นมาได้ไม่ว่าจะอยู่ในเวียดนามก็ตั้งรัฐของคนไทดำ ไทแดงและไทขาว ด้วยเหตุนี้เองคนกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ จึงพยายามหิบบัณฑิตวัฒนธรรมไทไปใช้เพื่อพยายามเลื่อนสถานภาพของพวกเขา เพราะการเกิดมาเป็นคนชาติพันธุ์อื่นเมื่อพูดภาษาไทย นับถือศาสนาแบบคนไท และเข้ามาอยู่ร่วมในบทบาททางสังคมแบบคนไทก็จะทำให้ดูเหมือนว่า พวกเขาได้เลื่อนสถานภาพของตนเองในทางสังคมสูงขึ้น

1.4 ด้านประเพณีพิธีกรรม ลักษณะของวัฒนธรรมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามบริบททางสังคม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ของแต่ละสังคมอาจเหมือนหรือต่างกันสืบเนื่องมาจากความแตกต่างทางด้าน ความเชื่อ เชื้อชาติ ศาสนาและถิ่นที่อยู่ ซึ่งมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งสามารถนำแนวคิดทฤษฎีของ คายส์ (Chares Keyes, 2003) มาอธิบายได้ว่า “ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์นั้น เป็นการหล่อหลอมของความรู้สึกร่วมกันในสายเลือด (shared descent) เช่น ภาษาที่สมาชิกในกลุ่มใช้สื่อสารกัน นิทานหรือเรื่องเล่า ที่สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่า มีคุณค่าเน็ดร่วมกัน และบริบททางประวัติศาสตร์ที่สมาชิกในกลุ่มประสบ ร่วมกันนอกจากนี้บริบทความสัมพันธ์ และการปรับเปลี่ยนความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ยังสัมพันธ์กับรัฐชาติสมัยใหม่ซึ่งเขาได้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการของความรู้สึกชาตินิยมที่เกิดขึ้นในระหว่างการสร้างรัฐชาติกับพัฒนาการของจิตสำนึกชาติพันธุ์คายส์ ยังชี้ให้เห็นการสืบทอดวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ นอกจากจะเป็นการรักษามรดกทางวัฒนธรรมให้ยังคงอยู่แล้วยังเป็นการสร้างความเป็นปึกแผ่น ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกลุ่มชาติพันธุ์” จากการสัมภาษณ์ของชาวบ้านในหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตานั้นได้ใจความว่า การเปลี่ยนแปลงไปของวัฒนธรรมกะเหรี่ยงนั้นไม่ค่อยสืบทอดทางวัฒนธรรมจากบรรพบุรุษมานานแล้ว และเริ่มหายไปนานหลายปี ส่วนงานเทศกาล หรือพิธีกรรมต่างๆที่ควรจัดก็ไม่ได้จัดมานานหลายปีแล้ว เช่น งานปีใหม่ส่วนงานแต่งงานแบบกะเหรี่ยงในปัจจุบันก็ไม่มีแล้วแบบผูกข้อมือเข้า ส่งตัวเข้าหอตอนค่ำ ปัจจุบันจัดแค่ผูกข้อมือเข้าสายส่งตัวเลย ซึ่งเป็นการจัดแบบที่นำแบบไทยๆเข้ามาผสม ขึ้นบ้านใหม่ หรือทำขวัญก็จะนานๆจัดขึ้นที่ แลวคนที่ทำพิธีก็แก่มากแล้วและยังไม่มีคนสืบสานในส่วนของพิธีกรรม ซึ่งเทศกาลแบบนี้ก็จะนานๆจัดที่หรืออาจจะจางหายไป (พิริโคะ อุดมฤฎา, 2560, สิงหาคม 15)

3. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงและแนวทางในการส่งเสริมวัฒนธรรมกะเหรี่ยงให้ยั่งยืน

3.1 ด้านความเป็นอยู่

- ผลกระทบแง่บวก ของการเปลี่ยนแปลงวิถีการสร้างบ้านก็ คือ สภาพบ้านเรือนมีความคงทนต่อสภาพลมฟ้าอากาศ ไม่ต้องสร้างใหม่บ่อยๆเนื่องจากการย่อยสลายของวัสดุการสร้างบ้านและมีความทันสมัยต่อยุคปัจจุบันมากขึ้น เข้ากับสภาพบ้านเรือนสังคมภายนอกได้ดี

- ผลกระทบแง่ลบ ก็มีมากมายหลายประการเช่นกัน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยงในอดีตนั้นจะเลื่อนหายไปลูกหลานชาวกะเหรี่ยงในปัจจุบันหรืออนาคตจะไม่สามารถเห็นสภาพบ้านเรือนแบบกะเหรี่ยงแท้หรือกะเหรี่ยงในสมัยก่อนได้อีกในปัจจุบันหรืออนาคต การใช้ชีวิตความเป็นอยู่ของวัฒนธรรมชาวกะเหรี่ยงนั้นค่อยๆเลื่อนหายไปอย่างน่าเสียดาย

- แนวทางการอนุรักษ์ รูปแบบการสร้างบ้านเรือนของชาวกะเหรี่ยงก็สามารถทำได้โดยการสร้างบ้านเรือนแบบผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมการสร้างบ้านแบบชาวกะเหรี่ยงกับวัฒนธรรมการสร้างบ้านแบบอื่นๆ ซึ่งอาจใช้วัสดุที่แข็งแรงทนทานในการสร้างบ้านแต่ยังคงไว้ซึ่งรูปแบบลักษณะของบ้านชาวกะเหรี่ยง ซึ่งเป็นการผสมผสานและยังคงสามารถรักษาวัฒนธรรมการสร้างบ้านของชาวกะเหรี่ยงให้คงอยู่ได้แต่อาจจะออกมาในรูปแบบลูกผสมทางวัฒนธรรมการสร้างบ้าน

3.2 ด้านการแต่งกาย

- ผลกระทบแง่บวก ในการเปลี่ยนแปลงทางด้านการแต่งกายชาวบ้านกลมกลืนกับคนไทย เวลาออกไปนอกหมู่บ้านก็ไม่มีใครสนใจ เพราะใส่ชุดเหมือนคนไทยทำให้มีความมั่นใจ

- ผลกระทบแง่ลบ ในการเปลี่ยนแปลงทางด้านการแต่งกายก็คือ ทำให้วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงเริ่มเลื่อนหายไป เพราะไปรับวัฒนธรรมการแต่งกายข้างนอกมาใส่ตามยุคปัจจุบันหรือตามแฟชั่น ทำให้เอกลักษณ์ของหมู่บ้านไม่มี เพราะไม่ค่อยใส่ชุดประจำชนชาติพันธุ์

- แนวทางการรักษาและส่งเสริม อัตลักษณ์การแต่งกายของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และการผสมผสานระหว่างการแต่งกายในอดีตกับปัจจุบันเข้าด้วยกันนั้นเพราะในชีวิตประจำวันชาวกะเหรี่ยงก็จะแต่งกายในรูปแบบผสมผสานระหว่างชุดกะเหรี่ยงกับชุดตามยุคสมัยทั่วไปในทุกครัวเรือน

3.3 ด้านภาษา

- ผลกระทบแง่บวก ของการเปลี่ยนแปลงทางการใช้ภาษากะเหรี่ยงมาเป็นการใช้ภาษาไทยกลาง ก็คือ จะสะดวกต่อการสื่อสารกับคนอื่นและสะดวกต่อการใช้ชีวิตภายนอกหมู่บ้าน เนื่องจากคนนอกหมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตกไม่สามารถพูดภาษากะเหรี่ยงได้

- ผลกระทบแง่ลบ ก็คืออัตลักษณ์ในด้านภาษาที่บรรพบุรุษสร้างไว้จะสูญสิ้นและในอนาคตลูกหลานชนเผ่ากะเหรี่ยงจะไม่รู้ภาษากะเหรี่ยงและภาษากะเหรี่ยงจะค่อยๆเลือนหายไป ซึ่งการเลือนหายไปของภาษากะเหรี่ยงนี้ก็มีอิทธิพลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของสังคมไทยมาสู่หมู่บ้านกะเหรี่ยงน้ำตก

- การอนุรักษ์หรือส่งเสริม ให้เยาวชนหรือเด็กชาวกะเหรี่ยงพูดภาษากะเหรี่ยงอย่างไร ก็ได้ใจความมาว่า ในการรักษาภาษากะเหรี่ยงนั้นมีการสอนภาษากะเหรี่ยงให้กับเด็กๆแต่ก็ไม่ได้สอนตลอดเวลาเนื่องจากต้องรองบประมาณในการจัดการเรียนการสอน และตายาก็พยายามสั่งสอนให้เด็กพูดภาษากะเหรี่ยงกับตนเอง โดยการสื่อสารกับลูกหลานของตนเองเป็นภาษากะเหรี่ยงเพื่อให้เด็กนั้นได้ตอบกลับมาเป็นภาษากะเหรี่ยงและเข้าใจภาษากะเหรี่ยงและมีโครงการสอนภาษากะเหรี่ยงให้กับเด็กชาวกะเหรี่ยงด้วย แต่เป็นการสอนแค่บางครั้งคราวเท่านั้น

3.4 ด้านประเพณีและพิธีกรรม

- ผลกระทบแง่บวก การเปลี่ยนแปลงไปของวัฒนธรรมกะเหรี่ยงของชาวบ้านกะเหรี่ยงน้ำตกมีผลดี ต่อพื้นที่นั้นพบว่าหมู่บ้านนี้มีการจัดตั้งเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งตอนนี้ปัจจุบันก็มีการเพิ่มขึ้นมาในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเข้ามาอีกให้มากกว่าเมื่อก่อน ซึ่งมีการจัดโครงการท่องเที่ยวและให้ศึกษาวัฒนธรรมต่างๆของชาวกะเหรี่ยงอันจะทำให้เกิดเป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ที่สำคัญเพื่อเป็นการขับเคลื่อนตามนโยบายยุทธศาสตร์ในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว และนโยบายประชารัฐในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของ โรเบิร์ต เรดฟิลด์ (Robert Redfield) ที่เสนอว่า “การเปลี่ยนแปลงของสังคมจะเริ่มจากสภาพของสังคมชาวบ้าน (Folk) เปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมแบบเมือง (Urban) ” การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมประเพณีของชาวกะเหรี่ยงมีผลดีต่อความเป็นอยู่ คือ เมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นก็จะทำให้ชาวบ้านเข้าถึงความเจริญมากขึ้น รวมถึงสิ่งดีที่ตามมาซึ่งส่งผลต่อความสะอาดสบายในหลายเรื่อง เช่น การแต่งกาย เมื่อไปเรียนหรือไปทำงานนั้นก็สามารแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ทันสมัยตามแฟชั่นเหมือนกับคนไทยทั่วไป จึงทำให้เด็ก วัยรุ่น และคนทำงานรู้สึกว่าจะตนเองไม่แปลกไปจากคนอื่น สามารถแสดงตัวตนในพื้นที่ทางสังคมได้มากขึ้น ส่วนการจัดประเพณีปีใหม่อีกก็จัดแบบรื่นเริงมีสิ่งทีทันสมัยเข้ามาพร้อมเหมือนกับคนไทย และประเพณีการแต่งงานเจ้าบ่าวเจ้าสาวในหมู่บ้านก็สามารถสวมชุด และจัดงานแต่งงานในแบบที่ตนเองต้องการได้โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะผิดประเพณีแบบสมัยก่อน

- ผลกระทบแง่ลบ ส่วนผลเสียของปัญหาทางด้านวัฒนธรรม คือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจทำให้เกิดผลลบวิถีชีวิตทางด้านกายภาพ และด้านจิตสำนึกสองขาดการส่งเสริมการอนุรักษ์ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมมองไม่เห็นคุณค่าอย่างแท้จริงนั่นเอง การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมประเพณีของชาวกะเหรี่ยงมีผลเสียต่อความเป็นอยู่ คือ ทำให้ประเพณีที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจางหายไป ถือเป็นสิ่งที่น่าเสียดายเมื่อเด็กยุคใหม่เติบโตขึ้นมาจะไม่รู้จักประเพณีที่แท้จริงของชนเผ่าตนเอง การแต่งกายที่เคยแต่งชุดแบบถักทอขึ้นมาเอง มีลวดลายประดิษฐ์บนผืนผ้า สีของผืนผ้าที่บ่งบอกถึงความเป็นหญิง ความเป็นชาย และคนที่แต่งงานแล้วแทบจะไม่มีให้พบเห็น พิธีมัดข้อมือปีใหม่ ลูกหลานทำงานไกลบ้านการเดินทางจีลาบาก็จะไม่ค่อยได้กลับมาพร้อมตัวกัน เมื่อนานขึ้นจนในปัจจุบันนี้ก็แทบจะไม่ได้จัดให้เห็น เรียกได้ว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงก้าวเข้ามาสิ่งต่างๆ ที่สั่งสมมาทั้งเอกลักษณ์ และประเพณีการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยงที่เคยปรากฏในสมัยก่อน เริ่มเหลือน้อยลงลงไปทุกที และอาจจะไม่มีให้พบเห็นในต่อไปข้างหน้า

- แนวทางในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมกะเหรี่ยงอาจไม่สามารถทำได้ทั้งหมดเพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลง หากไม่เปลี่ยนแปลงก็อาจกลายเป็นความล้าหลัง แต่เราก็สามารถอนุรักษ์ไว้ได้โดยการผสมผสานทางวัฒนธรรมให้ลงตัว เพื่อที่จะได้เกิดเป็นลูกผสมทางวัฒนธรรมทำให้วัฒนธรรมกะเหรี่ยงคงอยู่โดยอาจผสมวัฒนธรรมเพื่อความทันสมัยมากขึ้น

ภาพที่ 7 ประเพณีและพิธีกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกะเหรี่ยงไปใช้เพื่อการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เพื่อศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลง อนุรักษ์ พื้นฟู บูรณาการและพัฒนาวัฒนธรรมกะเหรี่ยงให้คงอยู่สืบต่อไป

2. เป็นการสร้างสรรค์คุณค่าพัฒนาวัฒนธรรมกะเหรี่ยงอย่างผสมผสานกับวัฒนธรรมอื่นและให้เป็นที่ยอมรับจากสังคมภายนอกต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การทำวิจัยครั้งต่อไปควรต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้านภาษากะเหรี่ยงในทีมวิจัยเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ศึกษาถึงปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมด้านอื่นๆของชาวกะเหรี่ยงเพื่อให้ครอบคลุมในเรื่องวัฒนธรรมทั้งหมดของชาวกะเหรี่ยง

เอกสารอ้างอิง

ดร.ณัฐ ยุทธวงศ์สุข. (2557). การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาชาวกะเหรี่ยงที่อุทยานแห่งชาติเขาค้อ อำเภอวังน้อย จังหวัดกาญจนบุรี. [Online]. Available: <https://tcj-thaijo.org/index.php/jkbu/article/view/25232>. [2560, กันยายน 12].

มหาวิทยาลัยบูรพา. (ม.ป.ป.). ชชาติพันธุ์กะเหรี่ยง. [Online]. Available:

http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/52810087/chapter1.pdf [2560, สิงหาคม 31].

วิทยา บุขงงค์. (2548). ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนตำบลแหลมตะลุมพุกอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. [Online]. Available: <http://v-reform.org/wp-content/uploads/2012/08/%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%8A%E0%B8%B8%E0%B8%A1%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B2%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B9%83%E0%B8%95%E0%B9%89-%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B8%B5%E0%B8%A5%E0%B8%B8%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B3%E0%B8%9B%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%9E%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%87.pdf>. [2560, กันยายน 12].

สรุเกียรติ กุลเจริญ. (2558). การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมท้องถิ่น: ศึกษากรณีงานประเพณีสงกรานต์พระประแดงอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. [Online]. Available: http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/53810217.pdf [2560, สิงหาคม 26].